

Konference Podnikový právník 2006

Rok se s rokem sešel a 6. dubna 2006 se sešli i členové Unie podnikových právníků České republiky na třetí konferenci, pořádané opět v reprezentativních prostorech klubu Lávka v srdci našeho hlavního města. Tradice vzniká opakovaním, a proto můžeme směle a s hrdostí prohlásit tuto akci již za tradiční.

Tradiční byl i program konference. Na úvod vystoupil JUDr. Alois Dvořák, který přivítal účastníky a předal slovo Mgr. Ing. Petru Šmelhausovi, předsedovi naší organizace. Pan předseda poděkoval partnerovi konference, kterým v letošním roce bylo nakladatelství LexisNexis CZ s.r.o., a dále odborným partnerům, na které jsme letos obzvláště hrdí, a to Soudcovské unii České republiky, České asociaci pro soutěžní právo a kanceláři EVERSHEDES a informoval přítomné o cílech UPP ČR pro letošní rok a kalendáři akcí, které pro naše členy připravujeme.

Po příspěvku pana předsedy dostal slovo JUDr. Petr Čech a zahájil odbornou část programu. Vybrané aktuality z akciového práva, tak zněl název jeho příspěvku, byly opět přehledkou fundovaných komentářů k právní úpravě, jejíž stabilita nemá daleko k příslovecnému životu jepic, což je zejména v institutech, které upravují zásadní otázky nakládání s majetkem obchodních společností a práv akcionářů, poněkud tristní. Kvalita předlohy však byla více než vyvážená kvalitou podání a dopolední blok, neplánovaně rozšířený o čas, který měla pro svou přednášku vyhrazena zdravotně indisponovaná Dr. Irena Edwards, byl úspěšným vstupem do celého dne.

Následovala přednáška JUDr. Jaromíra Jirsy, soudce a prezidenta Soudcovské unie ČR. Problematika předběžných opatření v jeho podání byla zajímavou exkurzí do způsobu práce a rozhodování soudu ve věcech, které zákon ukládá vyřídit bezodkladně. Slova pana prezidenta jistě u mnohých posluchačů vyvolala oprávněnou naději ve zlepšení techniky vzájemné komunikace stran sporu a soudu.

Odpolední blok zahájil JUDr. Václav Šmejkal, specialista na problematiku hospodářské soutěže a veřejných zakázek.

Informoval o některých nových trendech v posuzování narušení hospodářské soutěže a zkušenostech a novém „svěžím větru“ vanoucím na Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.

Přednáškou JUDr. Martiny Doležalové o možnostech a vhodnosti a jednotlivých etapách mediace v ČR a zejména o úloze právníka v tomto procesu, skončila odborná část konference.

Po poděkování všem zúčastněným pan předseda UPP ČR konferenci oficiálně ukončil.

Poté následoval mimořádný sněm Unie, jehož jediným programem byla změna stanov. Po splnění nezbytných formalit pro dodržení stanov a volebního kvora bylo přijato usnesení, kterým bylo umožněno aktivním členům Unie zvýšit svůj příspěvek na činnost Unie. Další rozhodnutí se týkalo změny sídla, od této doby sídlí Unie v Praze 10, Na Hroudě 19, v budově Pražské energetiky, a. s.

Závěrem lze dodat, že tradici je třeba udržovat stále živou, a proto se těšíme na čtvrtou konferenci.

JUDr. Jaromír Jirsa, prezident SU ČR

Vzdělávání

Jednou z činností Unie podnikových právníků ČR je organizování vzdělávacích akcí (školení) pro členy a další právnickou veřejnost. Cílem Unie podnikových právníků je vytvořit koncepci vzdělávání, která by sloužila především podnikovým právníkům, neboť organizací pořádajících školení pro ostatní právnické i neprávnické profese je na trhu celá řada, ale vždy nevyhovují potřebám této skupiny právníků.

V roce 2005 proběhlo 6 školení + 2 vzdělávací akce – jarní konference „Podnikový právník“ a podzimní konference „Právnický podzim“. Podzimní konference proběhla za účasti kolegů z Unie podnikových právníků Slovenské republiky a konala se v Brně. Rovněž na každoročním setkání členů Unie podnikových právníků (poslední se konalo v září 2005 v Zámeckém hotelu Býkov) je prezentována přednáška k některé aktuální právnické zajímavosti.

V letošním roce již proběhla 3 školení - semináře a v dubnu se uskutečnila v Klubu Lávka v Praze jarní konference Podnikový právník, o které se dočtete blíže v této příloze. Na 4. května je připraven seminář na vysoce aktuální téma „Stavební zákon“.

Valná hromada ECLA poprvé v ČR!

Za účasti zástupců jednotlivých národních asociací podnikových právníků se v pátek dne 31. března v kongresovém sále společnosti Pražská energetika, a. s. uskutečnila valná hromada Evropské asociace podnikových právníků ECLA (European Company Lawyers Association).

Hosty přivítali generální ředitel Pražské energetiky, a. s. Drahomír Ruta a vedoucí sekce Právní JUDr. Marie Brejchová, jež je místopředsedkyní Unie podnikových právníků ČR a jejím zástupcem v ECLA. České národní organizaci se dostalo cti pořádat valnou hromadu ECLA vůbec poprvé v historii v České republice.

Na závěr krátkého proslovu, v němž seznámil hosty s historií i současností společnosti Pražská energetika, a. s. a jejím působením na energetickém trhu, předal Drahomír Ruta zástupcům Unie podnikových právníků souhlas s umístěním sídla v budově Pražské energetiky, a. s., Na Hroudě 19, Praha 10.

Poté se již ujal slova pan Bengt Gustafson ze Švédska, prezident ECLA, a přivítal kromě zástupců členů i pozorovatele z národních asociací Slovenska a Španělska. Za nového člena ECLA byla v Praze přijata Makedonie.

V průběhu jednání kromě vnitřních záležitostí ECLA byla na programu prezentace o zkušenostech s mentorským programem.

Ten je využitelný nejen pro začínající mladé právníky, ale i v dalších možných oborech.

Výbor se dále zabýval vývojem úsilí ECLA o v posílení postavení podnikového právníka při hájení práv jeho zaměstnavatele.

Slavnostní galavečeře v Hrzánské paláci, která jednání zakončila, se kromě zástupců Soudcovské unie a sponzorů zúčastnil i náměstek ministra zahraničí pan Pavel Svoboda.

Pro hosty zasedání byla na sobotu připravena prohlídka Pražského Hradu, společný oběd za účasti sponzorů a procházka uličkami Malé Strany.

Ohlasy účastníků jak během jednání tak v následných emailech organizátorům potvrdily úspěch celé akce.

Nyní se již členové ECLA chystají na 4. května do Bruselu na konferenci, kterou pořádá ECLA ve spolupráci s Europäische Rechtsakademie (ERA) se sídlem v Trevíru.

Konference i diskusní panel si si kladou za cíl přiblížit podnikové právníky co nejbližší k trendům vývoje práva uvnitř Evropské unie.

Bengt Gustafson přednáší zprávu o činnosti

Rozhovor s předsedou Unie podnikových právníků ČR Mgr. Ing. Petrem Šmelhausem

Pane předsedo, Unie podnikových právníků ČR není v porovnání s Českou advokátní komorou nebo se Soudcovskou unií příliš viditelná. Čím to je?

P. Š.: Máte pravdu, v porovnání s Českou advokátní komorou nebo se Soudcovskou unií nejsme tolik viditelní. Je to dáno odlišnými charaktery těchto organizací a počtem členů. Česká advokátní komora je založena na základě zákona a každý, kdo chce poskytovat právní služby jako advokát, musí být jejím členem; Soudcovská unie ČR je dobrovolným profesním sdružením soudců, které má zcela přirozenou pozici ve společnosti, protože povolání soudce je výsadní, každý soudce je do své funkce jmenován prezidentem republiky, a je to bezesporu povolání mediálně zajímavé. Pozici AKČR a SUČR odpovídá i členská základna a s tím spojené financování. Advokátní komora sdružuje několik tisíc členů a má své pevné sídlo a placené funkcionáře, Soudcovská unie sdružuje na 50 % všech soudců v ČR. Členy obou sdružení jsou i silné individuality, které si vždy prostor k vyjádření, a tím i dostatečnou viditelnost pro své profesní sdružení, dokážou vydobýt. Takže odpověď na Vaši otázku je nasnadě. Jsme menší a nejsme tak mediálně zajímaví.

Nabízí se otázka, kolik má Unie podnikových právníků ČR členů a jak je organizována?

P. Š.: V současnosti máme okolo 140 individuálních členek a členů a 10 kolektivních členů. Individuální členové jsou právníci zaměstnaní v podnicích,

ale i jiných organizacích. Náplní práce našich členek a členů je poskytování právních služeb jedinému klientovi – svému zaměstnavateli. Obvykle jsou naši individuální členové označováni jako podnikoví právníci, firemní právníci, interní právníci, právníci společnosti, apod. Kolektivní členové jsou organizace, které zaměstnávají právníky pro zajištění svých interních i externích právních potřeb a které podporují naši činnost. Odhadujeme, že přímo a zprostředkovaně, přes naše kolektivní členy, čítá naše členská základna tak 200 právníček a právníků.

Nejvyšším orgánem našeho sdružení je sněm, který se schází jednou za dva roky. Sněm volí předsedu UPP ČR a členy Výboru, což jsou výkonné orgány řídící činnost Unie podnikových právníků ČR v mezidobí mezi sněmy. Všichni funkcionáři UPP ČR jsou dobrovolníci. Na Vaši nevysovenou otázku ještě odpovídám, že se financujeme sami, bez účasti veřejných fondů, a to z členských příspěvků a z výnosů naší vzdělávací činnosti. Členský příspěvek individuálního člena je 300 Kč ročně, kolektivního nejméně 10 000 Kč.

A ještě podotázka. Kolik procent podnikových právníků z České republiky se sdružuje v UPP ČR?

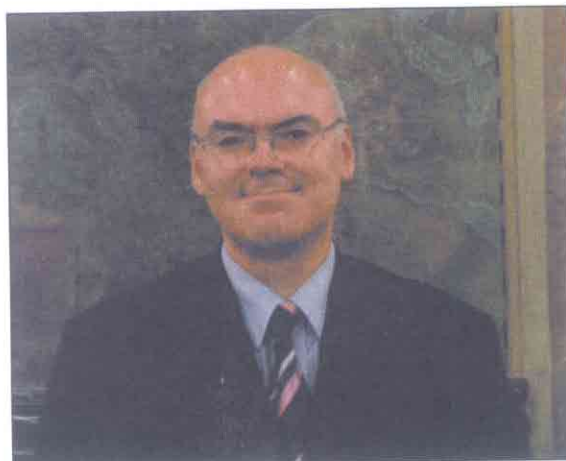
P. Š.: Máme k dispozici jen odhady. Domníváme se, že to je asi tak 20% všech „in-house“ právníků. K tomuto odhadu nás vede mezinárodní srovnání. V Belgii s 10 miliony obyvatel, kde je zákonem ustanovený Institut podnikových právníků se do něj zaregistrovalo 1200 právníků. Vzhledem k okolnosti, že členství v tomto institutu je prestižní a příznává i jeho členům tzv. „legal privilege“, nezůstalo zřejmě mimo něj již mnoho nezaregistrovaných právníků. Při ekonomické vyspělosti Belgie, berouce v úvahu i to, že v Belgii je řada sídel mezinárodních společností a jiných organizací a institucí, je počet „in-house“ právníků v Belgii zřejmě větší než v ČR. Odhadujeme tedy že v ČR není více než 1000 podnikových (interních) právníků.

Jaký má Unie podnikových právníků ČR program? Proč existuje a jaký je hlavní náplň její činnosti?

P. Š.: Stručně řečeno, Unie podnikových právníků ČR existuje, protože je potřeba hájit důležité zájmy našich členů, a to jak zájmy zaměstnaných právníků, tak i důležité ekonomické zájmy našich kolektivních členů. Těmito zájmy jsou především naše procesní postavení, tedy možnost jednat za zaměstnavatele před soudy a správními orgány. Čas od času se objevují diskuse o tzv. „advokátském procesu“ – tedy o monopolu zastoupení stran u soudu advokáty – což je pro nás obtížně přijatelná představa. Trápí nás

také nespravedlivě nepřiznaná náhrada nákladů za úkony podnikových právníků před soudem. Oč v tomto případě jde:

Osoba, za kterou u soudu jedná podnikový právník, nemá při úspěchu ve sporu právo na náhradu nákladů tohoto jednání. Tato v zásadě nevinně vypadající věc vede k naprosto paradoxním důsledkům, kdy např. dopravním podnikům se nevyplácí si pro soudní vymáhání pokut od černých pasažérů zaměstnávat vlastní právníky, protože náklady na mzdy těchto právníků nejsou soudem uznávány jako součást náhrady nákladů. Dopravní podniky předávají tak tuto na 99 % vyhranou agendu advokátům a z pokuty v řádu několika set korun se pak stává povinnost k zaplacení několika tisíc korun, přičemž odměna advokáta činí největší část z této povinnosti. Možná si řeknete, že to těm černým pasažérům patří, ale já si myslím, že to je velká systémová chyba, protože vede k zdražování spravedlnosti.

Mgr. Ing. Petr Smelhaus, předseda UPP ČR

Nemáme však jen tyto cíle. Vytváříme síť podnikových právníků, máme vlastní vzdělávací program, pořádáme konference a přátelská setkání členů. Aktivně se účastníme na práci Evropské asociace podnikových právníků (ECLA), zejména se zajímáme o kontakty se sesterskými asociacemi, účastníme se mezinárodních konferencí a podporujeme ECLA v otázce „legal privilege“ pro interní (in-house) právníky.

Pane předsedo, již dvakrát jste se zmínil o „legal privilege“. Co to je a proč je to pro evropské podnikové právníky důležité?

Legal privilege, neboli právní výsada, je právo klienta a povinnost právníka na zachování mlčenlivosti o obsahu jejich komunikace při poskytování právní rady. Je to koncept, který má v různých právních systémech různé vyjádření, ale jeho podstata je dána specifickými službami, které klienti od svých

právníků vyžadují. Mezi klientem a jeho právníkem musí být naprostá důvěra, právník se při poskytování právní rady dozví řadu informací, jejichž vyjádření by mohlo jeho klientovi ztížit jeho procesní postavení. A teď si představte, že v řadě evropských zemí, včetně ČR není podnikovým právníkům tato právní výsada přiznána. Zejména je to citlivé téma ve vztahu k antimonopolním úřadům, neboť na právnících leží obrovské břemeno posouzení, zda jsou dohody mezi soutěžiteli nebo zda je jednání dominantního soutěžitele v souladu se soutěžním právem, za situace, kdy pokuty za porušení jsou obrovské.

Dovedete si jistě představit, že dochází k tomu, že podnikoví právníci svému vedení sdělují, že podle jejich názoru může být určitá dohoda s jiným soutěžitelem nebo určité jednání jejich zaměstnavatele, který je v pozici dominantního soutěžitele, na hraně soutěžního práva. Vedení zaměstnavatele se však po zvážení všech pro a proti může rozhodnout, že půjde po hraně a podstoupí riziko porušení soutěžního práva. Podnikání je balanc mezi různými riziky a žádný podnik se mu v menší nebo větší míře nevyhne.

Pokud by byl právní poradce zaměstnavatele advokát, zůstala by komunikace mezi nimi skrytá, jelí jeho právníkem zaměstnanec, veškeré právní rady mohou být použity antimonopolními orgány v neprospěch zaměstnavatele. Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže v platném znění, přímo hovoří o úmyslném nebo nedbalostním jednáním soutěžitele a při rozhodování o výši pokuty ukládá Úřadu zkoumat závažnost, případně opakování a délku porušování zákona. Právní rada podnikového právníka, ve které svého zaměstnavatele varuje před určitým protisoutěžním jednáním tak může být použita jako přitěžující důkaz proti zaměstnavateli.

Do stejně nepříjemné pozice se může dostat podnikový právník i například v pracovně-právních sporech, kdy zaměstnanec, který je ve sporu se svým, většinou bývalým, zaměstnavatelem, může vyžadovat svědectví podnikového právníka. Většinou se advokát zaměstnance snaží dokázat, že komunikace mezi vedením zaměstnavatele a podnikovým právníkem směřovala k manipulaci skutečností, které pak tvoří podstatu sporu mezi bývalým zaměstnancem a zaměstnavatelem. Skutečnost třeba taková může být, ale ona může být a často je i opačná. Ve své praxi jsem se už setkal nejen s překroucením skutečností, ale i s manipulací se svědky na straně zaměstnance. Požádat advokáta o svědectví v této věci však na rozdíl od podnikového právníka neumožňuje zákon.

Shrnuto a sečteno, představujeme pro zaměstnavatele v určitých chvílích riziko. To je podstata snah o získání „legal privilege“ a zde spolu se zájmem

svým hájíme i zájem svých jediných klientů – zaměstnavatelů. Mlčenlivost právníka, to je základní atribut právní práce a základní právo klienta.

Děkuji pane předsedo za obšírné vysvětlení. Co chystá Unie podnikových právníků ČR v nejbližší době pro své členy?

P. Š.: Informace o všech našich akcích jsou dostupné na našich stránkách www.uppcr.cz.

Hlavní aktivitou UPP ČR je vzdělávání. Počátkem května zakončíme jarní semestr našich vzdělávacích seminářů. Ze zajímavých vzdělávacích akcí bych ještě rád upozornil na dvě mezinárodní konference ECLA, na které mají členové UPP ČR snížené vložné. Jsou to konference „Evropské fórum pro in-house právníky“ v Bruselu na počátku května 2006, a obdobná konference DAV/ECLA připravovaná ve na počátek listopadu do Berlína.

Na konci léta uspořádáme naše tradiční a velmi oblíbené přátelské setkání členů UPP ČR. Toto setkání umožňuje vytváření síťových vazeb mezi podnikovými právníky a výměnu nejlepších znalostí a zkušeností z praxe podnikových právníků. Na setkání je vidět, že podnikoví právníci jsou specifickým právníckým stavem, protože vedle témat, která sdílíme s ostatními právníky, máme i velmi specifická témata vlastní, která jsou dána pozicemi u našich zaměstnavatelů.

Na konci léta se také rozběhne podzimní vzdělávací semestr a uspořádáme ve spolupráci se sesterskou Unií podnikových právníků SR druhý ročník konference Právnícký podzim.

Na organizaci, která je založená na práci dobrovolníků, je to docela ambiciózní program. Neuvažujete o částečné profesionalizaci vašeho týmu?

P. Š.: Ano, uvažujeme o zaměstnání jednoho výkonného pracovníka. Naše aktivity nám totiž už částečně „přerůstají přes hlavu“. Vše však závisí na vyvážených financích. Pro dobrovolnickou práci nám naše příjmy bohatě stačí, ale pro užití placeného zaměstnance a jeho kanceláře je to zatím málo. Potřebovali bychom získat generálního sponzora nebo významně zvýšit počet našich kolektivních členů. Domníváme se, že obojí je možné, protože naši členové jsou sami o sobě a tím, že se podílejí na zadávání práce externím právníkům, velmi zajímavým tržním segmentem, a také našim kolektivním členům přinášejí naše činnost, jak už jsem se zmínil, jednoznačný prospěch. Rádi bychom toho využili a získali potřebné prostředky co nejdříve. Možná pak budeme pro veřejnost viditelnější.

Pane předsedo, děkuji Vám za rozhovor.